

DE LOONWERKER

Daar zit hij dan voor me aan zijn grote tafel, de pionier van de Gebroeders BEENAKKERS, loonbedrijf en grondverzet.

In het nieuwe huis aan de Veerseweg in Oosterhout huist een Oosteinde mens. *"Door dit doorploegd gezicht moet een heel leven gegaan zijn"*, mijmer ik. Gezellige rimpels en ondeugende ogen getuigen van veel humor. Nu moeder een dagje uit is met haar zussen, zorgt Jos voor het bakske.

HET KIND

Op 10 januari 1918 werd Jos geboren in het boerderijtje van bakker Brandt. Het stond aan de Provincialeweg tegenover Toon Duffhues. Het is

daar nu de nieuwe wijk (Hoogeind).

Jos' vader verdiende de boterham met turfsteken in de Willemspolder. Met eigen paard en kar vervoerde hij die turf. Het echtpaar Beenakkers-Bol kreeg 9 kinderen. Zus Bets was de oudste en Jos de eerste zoon.

Als schoolkinderen plukten ze bessen en frambozen. Die werden naar Bartje de Jong gebracht, die ze weer naar de veiling bracht. In een half jaar stierven een zusje van 3½ jaar en een broertje van 4½ jaar. Dit zware verlies tekende het gezin en ze verhuisden naar Zevenbergse Hoek. Na twee jaar kwam het gezin weer richting Oosteind en ze gingen in Dongen wonen.

Het was toen het begin van de crisisjaren en er was veel armoede. Vader verdiende 9 gulden per week bij de werkverschaffing. Gelukkig kon zus Bets als dienstmeisje bij Piet Driesen gaan werken en gingen Jos, Jans en Piet bij de boer aan de slag. Alles wat ze bijverdienden werd echter van vaders uitkering afgetrokken.

DE KNECHT

Jos' eerste plek als knechtje was bij boer Janus Staak. Voor f175,- per jaar en met kost en inwoning verrichtte Jos 10 á 11 uur noeste arbeid per dag. Tijdens zo'n lange dag werd er 5 keer geschaft.

Jos kreeg lange armen van de kruiwagens voer, die hij de stal inreed en de mest, die eruitgereden moest worden. Niet alleen lange armen maar ook grote neusgaten van het blazen bij dit zware werk. Zijn smakelijke lach wrijft Jos met zijn linkerhand weg, als hij deze anecdote vertelt. In zijn rechterhand brandt een filter-sigaret. Het is een dubbele beweging die nog vaak zal worden herhaald tijdens ons gesprek.

Er volgen nog meer grappige verhalen, zoals van de boer, die Jos en zijn maatjes buiten de deur zette. Ze hadden "ont" (oneerlijk) gespeeld bij het rikken. Op hun beurt namen ze de boer te grazen door een grote trambiels schuin tegen zijn achterdeur te zetten. Ze zijn er nooit meer gekomen om te kaarten.

Het was een leuk ploegje knechten waar Jos deel van uitmaakte. Je moest ook iedere 14 dagen naar het Lof en H. Familie in die tijd. Toen ze ouder werden, trokken ze over de dorpsgrens en bezochten alle kermissen in de omgeving en nog veel verder weg.

EIGEN BAAS

De oorlog bracht grote verandering in het leefpatroon van de Oosteindse mens. De knechtjes werden nu loonarbeiders. Jos deed zijn landbouwwerk bij landbouwer Bink op de Groenendijk. Deze "stijgende" lijn zette Jos voort door in 1950 samen met broer Piet, loonwerker te worden. Met hun eerste paarden reden ze de melkwagen in Gilze en met hun eerste maaibalk maaiden ze de 120 ha. grasland van het vliegveld.

Ook op het vrijerspad zat Jos met stil. Op een buurtfeestje in de schuur van Ad van Zon leerde hij een "Jong duifje" kennen. In 1952 trouwde hij Jo Horsten. In 1956 kocht hij het boeltje van zijn schoonvader: 8 koeien, de varkens, 6½ bunder land, de stal, de schuur en het huis. De eerste jaren ging hij nog op zijn fietsje, later met de brommer op en neer naar Gilze.

Eenmaal een klantenkring opgebouwd, vestigde Jos zich daar, waar zijn wortels lagen. Het werd hard werken in Oosteind. Tot 2 uur in de nacht voerden ze bieten naar de suikerfabriek in Breda en brachten dan pulp mee terug. Overdag werd het graan gemaaid en 's nachts het groenland omgeploegd. In 1958 trok hij met de eerste hooipers de boer op. In 1965 had Jos als eerste " 't strandvat" (van 300 liter) in Oosteind, het spoot meters in het rond.

HET LOONBEDRIJF

In de beginjaren van 't eigen loonbedrijf werkte Jos samen met Kees Loonen. Kees van Strien was 9 jaar lang zijn eerste knecht.

Terloops merkt Jos op, dat hij op zijn 34e jaar doof begon te worden. Zijn 2e "pet" hadden ze moeten lichten om er iets aan te kunnen doen. *"Het hield dus geen verband met het feit dat hij op die leeftijd net trouwde"*, lacht hij smakelijk en zijn linker en rechterhand maken weer de bekende bewegingen.

Jos lijkt klein achter die grote tafel, maar terwijl hij zijn levensverhaal aan het vertellen is, groeit hij gestaag in mijn ogen. Er staat nu een familiebedrijf op poten van de gebroeders Beenakkers waar je U tegen zegt. De 2 kranen, 2 loaders, de combine en de injector o.a. sieren hun machinepark. Zijn zonen werken er allemaal en als het moet ook 's nachts. Vader leeft voort in zijn nazaten.

Jos woont dan wel in de stad Oosterhout, maar hij is wel iedere dag in Oosteind te vinden, rustig rijdend door de polder met zijn autoraam half open. Hij gaat dan met "dure bidprentjes" rond, als hij het geld van het loonwerk gaat innen.

Je kunt hem ook ontmoeten bij de bejaarden in 't Oostquartier of in de kerk van Oosteind. Hopelijk komen er snel bejaardenwoningen bij in Oosteind, waar Oosteindse mensen, zoals Jos en Jo van hun oude dag kunnen genieten. Ze verdienen het.